

การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Quality Assessment of Educational Management, Bachelor of
Communication Arts Curriculum, Chiang Mai Rajabhat University

ศุภณิษ จันทรสอง*

Suphanit Chansong**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1)
เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตร
บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) 2) ศึกษาองค์ประกอบที่มีผล
ต่อประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน และ 3) ศึกษาแนวทางในการ
ปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ผู้ศึกษาได้ทำการ
เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่นักศึกษาภาควิชานิเทศศาสตร์ภาค
ปกติ รหัส 56 ทุกคน จำนวนทั้งสิ้น 115 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ คือ
แบบสอบถาม ผลการศึกษาเบื้องต้นทางด้านประสิทธิภาพของผู้เรียนหลัง
จากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553)

315

*อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และอาจารย์ประจำภาควิชานิเทศศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ช่องทางการติดต่อ : ajsuphanit@gmail.com

**Lecturer, Faculty of Management Science, Chiangmai Rajabhat University,
Chiangmai, Thailand Email: ajsuphanit@gmail.com

พบว่าผู้เรียนมีความรู้เบื้องต้นทางด้านหลักนิเทศศาสตร์และหลักสื่อสารมวลชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 83.9 และมีความเข้าใจในทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 78.1 ซึ่งหลังจากเรียนแล้วสามารถอธิบายทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนเบื้องต้นและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 66.4

สำหรับทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ นักศึกษามีความสามารถในการใช้ทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานและโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่องานด้านนิเทศศาสตร์ได้เป็นอย่างดีในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.8 นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะในการถ่ายภาพเพื่อนำเสนองานด้วยกล้องถ่ายภาพไม่ว่าจะเป็นกล้องถ่ายภาพนิ่งแบบใช้ฟิล์ม กล้องถ่ายภาพนิ่งแบบดิจิทัล และกล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหวอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 56.2

องค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนนั้น ผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาในแต่ละรายวิชาส่วนใหญ่มีความทันสมัยน่าสนใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.9 และมีประโยชน์ต่อการใช้ในการชีวิตรประจำวันไปถึงการดำรงชีวิตรในสังคมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 69.3 ส่วนการจัดช่วงเวลาในการเรียนนั้นนักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 70.7 จำนวนผู้เรียนและขนาดของห้องเรียนมีความพอดีกับจำนวนของผู้เรียนในแต่ละหมู่เรียนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.1 และจำนวนสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอนเหมาะสมทันสมัยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.9 ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านนิเทศศาสตร์เป็นอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 สามารถใช้สื่อประกอบการสอนอย่าง

เหมาะสม และยังมีการใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.4 เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.7

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา / หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต / การจัดการเรียนการสอน / การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

This study aimed to study effectiveness of using the curriculum of Bachelor of Communication Arts (Update 2010), department of Communication Arts, faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University. It focused on three main points, which were 1) effectiveness of using the curriculum, 2) factors affecting the efficiency of learning, and 3) ways to improve or develop the composition of this course. The sample consisted of 115 from department of Communication Arts students (full time, student code 56). The questionnaires were used as research tool. The results of the quality of the educate evaluation the program demonstrated that the level basic knowledge of principle of communication and mass communication in the primary level is very high, 83.9%. The participants could understand Mass Communication theories at a high level, 78.1%. It could be seen that the participants could

describe theories of communication and apply in everyday life at a very high level, 66.4%.

For using computer skills, the participants have the ability to use both basic computer programs and computer program for the Communication Arts in a very good level, 51.8%. In addition, most students have their basic skills in photography to present their work with film camera, digital camera, and video camera in a very good level, 56.2%.

Therefore, the results of factors affecting the efficiency of learning found that the content of each subject was very modern and interesting at a high level, 75.9%. They were also useful in everyday life at a high level, 69.3%. In term of duration of the semester, the students had the opinion that instructional management was very appropriate, 70.7%, with appropriate number of learners that fit in each classroom, 70.1%. Moreover, the numbers of teaching materials, teaching equipment were appropriate and modern at a high level, 46.7%. Lecturers were also use teaching methods and teaching techniques that cause learning at a high level, 58.4%. Students had the opportunity to ask questions or comment in class at a high level, 57.7%.

Keywords: Quality Assessment / Education Management / Curriculum Development / Bachelor / Communication Arts

บทนำ

ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพคนและสังคมไทย ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์แรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นการมุ่งพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ทั้งในมิติของจริยธรรมและมิติของความรู้ โดยนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ทั้งการเร่งการปฏิรูปการศึกษาขยายรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งการ “เรียนให้รู้” การพัฒนาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการพัฒนาด้านจิตใจ เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมฐานความรู้ และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ (เฉลิมเกียรติ แก้วหอม, 2555)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวนี้ ได้เปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งยังให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทางสถานศึกษาในการกำหนดเนื้อหาสาระในส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จัดเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีภารกิจสำคัญ คือมุ่งเน้นทางด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน ดังนั้น การวิจัย การบูรณาการ การสอน และการบริการวิชาการแก่ชุมชน โดยผ่านรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละหลักสูตรของแต่ละคณะนั้น จะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้องค์ประกอบและระบบการทำงานนั้นมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรทางด้านนิเทศศาสตร์

มาเป็นเวลากว่า 30 ปี และได้ผลิตบัณฑิตทางด้านศิลปศาสตร์ออกไปรับใช้สังคมกว่า 30 รุ่นตามความมุ่งมั่นอย่างมากมาย โดยปัจจุบันภาควิชานิเทศศาสตร์ได้นำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 มาใช้กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ นักวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสำรวจความต้องการ ความพึงพอใจ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องจำเป็นและมีความสำคัญ ทั้งนี้ภาควิชานิเทศศาสตร์ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยตอบสนองกับความต้องการของตลาดวิชาชีพในท้องถิ่นรวมถึงระดับประเทศ นอกจากนี้การปรับปรุงหลักสูตรโดยผู้สอน จะช่วยให้เข้าใจความสำคัญ ทิศทางของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง

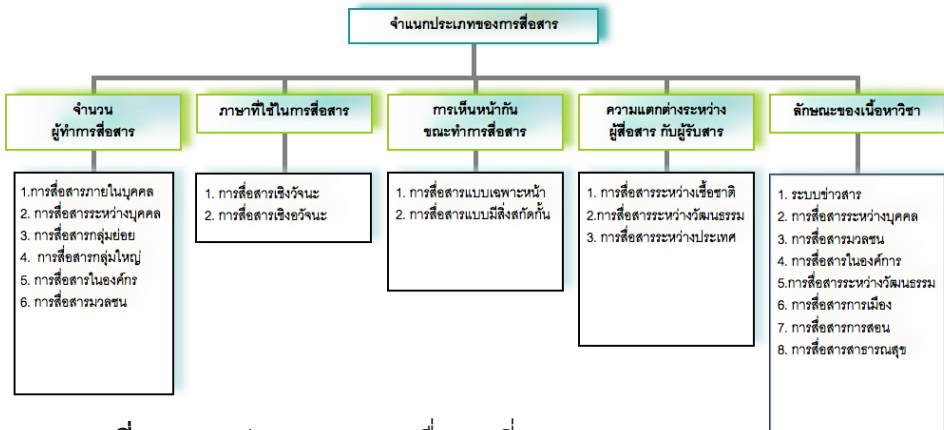
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ภาควิชานิเทศศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ว่าเมื่อมีการนำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) มาใช้แล้ว ผู้เรียนได้รับประสิทธิภาพจากการเรียนรู้หรือไม่ และมีองค์ประกอบใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553)
2. เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต

ทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสื่อสาร (Communication) คือ กระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel) ทั้งนี้การสื่อสารของมนุษย์นั้นตั้งอยู่บนหลักของความสัมพันธ์ (Relationship) นั่นก็คือ ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเกี่ยวพันกัน การจัดประเภทของการสื่อสารเพื่อนำมาใช้ควบคู่กับการพัฒนาหลักสูตรนั้น เราสามารถจำแนกการสื่อสารที่หลากหลายได้เป็น 5 เกณฑ์ใหญ่ ๆ ประกอบไปด้วย 1) จำนวนของผู้ทำการสื่อสาร 2) ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร 3) การเห็นกันขณะทำการสื่อสาร 4) ความแตกต่างระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสาร และ 5) ลักษณะของเนื้อหาวิชา (OPINION GROUP, 2545)

ภาพที่ 1 แสดงประเภทของการสื่อสารที่หลากหลาย

ที่มา: OPINION GROUP (2545, หน้า 31)

322

นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตร คือ การจัดระบบโครงสร้างของโปรแกรมการเรียนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการอบรมครูผู้ใช้หลักสูตร รวมทั้งการบริหาร การบริการหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) อีกทั้งการพัฒนาหลักสูตรยังเป็นการทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่ใช้หลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย (สงัด อุทรานันท์, 2532)

Saylor and Alexander (อ้างถึงใน วินัย วีระวัฒนานนท์, 2542) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่

ก่อน การพัฒนาหลักสูตร อาจหมายรวมถึงการสร้างเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนได้ด้วย

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรดังที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง หรือการสร้างระบบโครงสร้างอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การปรับปรุงตำรา การเลือกใช้ เลือกลผลิตสื่อ การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดและการประเมินผลการใช้หลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งทำการสำรวจถึงประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) รวมไปถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากกลุ่มประชากร ซึ่งได้แก่ นักศึกษาภาควิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ (รหัส 56) จำนวน 4 หมู่เรียน รวมทั้งสิ้น 115 คน (สำนัส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2558) เนื่องจากกลุ่มประชากรมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทุกคน (100 เปอร์เซ็นต์) เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) ต่อไป

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา ทำการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมคืนในที่ ซึ่งแบบสอบถามนั้นแบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 4 เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended Question) และตอนที่ 5 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553)

ตอนที่ 3 องค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตอนที่ 4 แนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553)

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553)

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เนื่องจากปริมาณของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ และตัวแปรต่าง ๆ (Variables) เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้ใช้การประมวลผลข้อมูล (Data) และวิเคราะห์ข้อมูล (Analyze) ที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้ง 115 คนโดยนำผลการศึกษาที่ได้มาคำนวณการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วสรุปเป็นผลการศึกษาต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาภาค วิชา นิเทศศาสตร์ รหัส 56 ภาคปกติ (4 หมู่เรียน) จำนวนทั้งสิ้น 115 คน ซึ่งทำการตอบแบบสอบถามครบทุกคน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 80.3 และเป็นเพศชาย 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 ตามลำดับ ผลการศึกษาทางด้านประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่าน หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต พบว่าผู้เรียนมีความรู้เบื้องต้นทางด้านหลัก นิเทศศาสตร์และหลักสื่อสารมวลชนในระดับมาก และมีความเข้าใจใน ทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนมาก ซึ่งหลังจากเรียนแล้ว สามารถอธิบายทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนเบื้องต้น และ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ นักศึกษามีความสามารถในการใช้ทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่องานด้านนิเทศศาสตร์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะในการถ่ายภาพเพื่อนำเสนองานด้วยกล้องถ่าย ภาพไม่ว่าจะเป็นกล้องถ่ายภาพนิ่งแบบใช้ฟิล์ม กล้องถ่ายภาพนิ่งแบบ ดิจิตอล และกล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว

นอกจากนี้ องค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนนั้น ผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาในแต่ละรายวิชาส่วนใหญ่มีความทันสมัย น่า สนใจ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.9 และมีประโยชน์ต่อการใช้ในการ ชีวิตประจำวันรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคม อยู่ในระดับมากเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 69.3 ส่วนการจัดช่วงเวลาในการเรียนนั้น นักศึกษาเห็นว่า มีความเหมาะสมโดยจำนวนผู้เรียนและขนาดของห้องเรียนมีความพอดี กับจำนวนของผู้เรียนในแต่ละหมู่เรียน และจำนวนสื่อการเรียนการสอน

อุปกรณ์การเรียนการสอนเหมาะสม ทันสมัย อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.7 ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านนิเทศศาสตร์เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 สามารถใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม และยังมีการใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.7

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตนั้น พบว่าในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตควรมีการปรับปรุงในเรื่องของความทันสมัยของเนื้อหาเพียงเล็กน้อยโดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดวิชาเอกบังคับ และเอกเลือก ซึ่งเป็นรายวิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาภาควิชานิเทศศาสตร์ ยังคงมีความทันสมัยน่าสนใจอยู่ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน และการดำรงชีวิตในสังคม

อภิปรายผลการศึกษา

จากการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบประเด็นสำคัญที่อภิปรายผล ดังนี้

ด้านประสิทธิภาพของผู้เรียนหลังจากผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต หลังจากที่นักศึกษาได้ผ่านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต พบว่าประสิทธิภาพของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้วิชาทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กับความรู้เบื้องต้นทางด้านหลักนิเทศศาสตร์และหลักสื่อสารมวลชน นั้นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นักศึกษายังมีความเข้าใจในทฤษฎีด้าน นิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนเป็นอย่างมาก ซึ่งหลังจากเรียนแล้ว สามารถอธิบายทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนเบื้องต้น และ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เพราะนักศึกษาที่เลือก เรียนในภาควิชานิเทศศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่มีความสนใจในศาสตร์ด้าน นิเทศศาสตร์อยู่แล้ว จึงเลือกที่จะเข้ามาเรียนในวิชาชีพนี้อย่างตรง และเมื่อมี การศึกษาหาความรู้หรือได้รับความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองให้ความสนใจ อยู่ ก็ย่อมที่จะเรียนรู้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของ การสื่อสารของมนุษย์ที่ผู้ส่งสาร (อาจารย์ผู้สอน) และผู้รับสาร (นักศึกษา) มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่ตรงกัน โดยทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่าง แสดงความต้องการในการสื่อสารและการเรียนรู้ที่เหมือนกัน จึงทำให้การ สื่อสารในครั้งนั้นประสบผลสำเร็จ (สำนักพัฒนานโยบายและแผนการ ประชาสัมพันธ์ส่วนประเมินผล, 2558)

ส่วนประสิทธิภาพของผู้เรียนในด้านของกระบวนการ และการ ใช้ทักษะทางนิเทศศาสตร์นั้น พบว่านักศึกษามีทักษะการใช้อุปกรณ์เพื่อ การถ่ายภาพ การใช้คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานทางนิเทศศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น โปรแกรม Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Adobe Audition, และ Adobe Premier Pro เนื่องในจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร นิเทศศาสตร์บัณฑิต ซึ่งเป็นศาสตร์ที่จำเป็นต้องเน้นในด้านวิชาการควบคู่ กับทักษะในการใช้เครื่องมือไม่ว่าจะเป็น การใช้เทคโนโลยี การจัดกิจกรรม และการฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งนักศึกษาจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจาก

การใช้ทักษะเหล่านี้ อันเป็นผลทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้เป็น
 อย่างดีและรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาพัฒนาการ (Progressivism)
 ทางการศึกษา ที่เชื่อว่า การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์
 ตรง ด้วยการลงมือปฏิบัติ หรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการ
 สอน มีความสำคัญว่าเนื้อหาสาระในห้องเรียน (Freedom Life, 2559)
 เพราะหากขาดทักษะในด้านนี้ไปแล้วก็จะเป็นผลทำให้ผู้เรียนขาด หรือลด
 ประสิทธิภาพทางด้านปฏิบัติการลงไปได้

ด้านองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน
 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าการมีสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การ
 เรียนการสอนที่เหมาะสมทันสมัยนั้น มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน
 เป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้จำนวนสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การเรียน
 การสอนที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา อันเป็นผล
 ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด
 ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนในแง่ของการ
 จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
 อันได้แก่ แสง สี เสียง ขนาดของห้องเรียน รวมไปถึงอุปกรณ์การเรียน
 ว่ามีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนมากที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การ
 ศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2558) เนื่องจากในการวัดผลประเมินผล การใช้สื่อ
 เพื่อการเรียนการสอน รวมไปถึงการออกแบบเพื่อการสอนทุกครั้ง จำเป็น
 ที่จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนพบว่า การสื่อสารใน
 ห้องเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่มีลักษณะของการสื่อสารกลุ่มย่อย
 (Small Group Communication) ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถ

ทำการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้โดยตรงแบบตัวต่อตัว และเข้าใจง่าย (OPINION GROUP, 2545) ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นักศึกษามีโอกาสในการซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารแบบเฉพาะหน้า (Face to Face Communication) โดยทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางด้าน นิเทศศาสตร์ ซึ่งถือเป็นความน่าเชื่อถือของช่องทางการสื่อสาร (Channel Credibility) อย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนให้ความไว้วางใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนการสอน (OPINION GROUP, 2545) นอกจากนี้ผู้สอน ยังสามารถใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม มีการใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ง่าย ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของไทเลอร์ (Freedom Life, 2559) ซึ่งกล่าวว่า ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใน รูปแบบใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขันหรือความ ไม่เป็นระเบียบวินัย โดยเปิดโอกาสให้มีทั้งการฝึกทักษะและการเรียนรู้จาก สิ่งที่มีความง่ายต่อเนื่องกันไปสู่สิ่งที่มีความยาก

ด้านแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศ ศาสตร์บัณฑิต ในการปรับปรุงองค์ประกอบในแต่ละรายวิชาของหลักสูตร นิเทศศาสตร์บัณฑิตนั้น นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า รายวิชาส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดวิชาเอกบังคับ และเอกเลือก ซึ่งเป็นรายวิชา เฉพาะด้านของนักศึกษาภาควิชา นิเทศศาสตร์ อาทิเช่น รายวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการข่าว รายวิชา การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน รายวิชา การประยุกต์คอมพิวเตอร์เพื่องานวารสารศาสตร์ และรายวิชา การพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น ควรมีการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย เพื่อเนื้อหา

และหลักสูตรมีความทันสมัย และสามารถตอบรับกับการแข่งขันทางด้านวิชาชีพที่มีมากยิ่งขึ้นในสังคม ดังที่ สจัด อุทธานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นการทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น

นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดทำคู่มือ หนังสือ และเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อสามารถใช้อ่านประกอบการเรียนการสอนได้ เพราะการพัฒนาหลักสูตรนั้นอาจหมายรวมถึงการสร้าง และปรับปรุงเอกสาร ตำรา สำหรับผู้เรียนได้ด้วย (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2542)

ส่วนองค์ประกอบในเรื่องของช่วงเวลาเรียน จำนวนผู้เรียนในแต่ละหมู่เรียน และขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

ด้านประสิทธิภาพของผู้เรียน ในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียนทั้งในด้านของการเรียนที่เน้นทฤษฎี และในด้านการเรียนที่เน้นการปฏิบัตินั้นต้องมีการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนหรือนักศึกษาโดยตรง โดยการจัดการเรียนการสอนนั้นควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การให้เนื้อหาวิชาความรู้ด้านทฤษฎีต้องมีความทันสมัย เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีแรงผลักดันให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยเน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีการผลิตที่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์มาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการเรียนการสอนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

กับงานทางนิเทศศาสตร์ รวมไปถึงการใช้อุปกรณ์เพื่อการถ่ายภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ผู้เรียน

ด้านองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ภาควิชา นิเทศศาสตร์ เป็นศาสตร์ด้านสังคมศาสตร์ที่เน้นในเรื่องของการ เรียนควบคู่กับการปฏิบัติการ ดังนั้นจึงควรเน้นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติงานจริง จัดให้มีอุปกรณ์การเรียนที่พร้อม และทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นกล้อง ห้องปฏิบัติการ รวมไปถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนอื่นๆ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้สามารถเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ในบางรายวิชาผู้สอนอาจใช้กระบวนการวิจัยมาเป็นวิธีการในการเรียนการสอนหรือที่เรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน มาเป็นตัวช่วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เหมาะสมกับนักศึกษาภาควิชา นิเทศศาสตร์มากกว่า การสอนโดยการบรรยายเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น สำหรับผู้สอน ควรมีการพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกับสังคมในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็น การเข้าร่วมการประชุมเชิงวิชาการ การเข้าร่วมการจัดงานสัมมนา การศึกษาต่อ ฯลฯ รวมไปถึงดำเนินการเขียนเอกสารประกอบการสอนใหม่ โดยให้เนื้อหา มีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิตนั้น ที่ผ่านมารายวิชาการศึกษาทั่วไป นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจว่าควรมีการปรับปรุงเล็กน้อย แต่เห็นว่ารายวิชาเหล่านี้ที่ผ่านมา

บางรายวิชาที่มีวิธีการสอนและมีเนื้อหาที่ล้าหลัง ไม่สอดคล้องกับงานทางด้านนิเทศศาสตร์ในยุคปัจจุบัน ดังนั้นหากมีการปรับปรุงหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต จึงควรปรับปรุงรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปเหล่านี้ให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับนักศึกษานิเทศศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ และทันเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอดเวลาให้มากที่สุด ส่วนในหมวดรายวิชาเฉพาะนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าควรมีการปรับปรุงเล็กน้อย แต่ควรมีการปรับเนื้อหาในบางรายวิชา โดยเฉพาะวิชาเอกให้มีการเน้นการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการลงมือปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรม รวมไปถึงการใช้โปรแกรม และอุปกรณ์เพื่องานทางด้านนิเทศศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน สามารถนำไปใช้ประกอบการทำงานในอนาคตได้ เนื่องจากปัจจุบันนี้มีการแข่งขันกันทางด้านวิชาชีพสูงมาก ทั้งนี้ควรปรับปรุงพัฒนาแต่ละรายวิชาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ

บรรณานุกรม

- เฉลิมเกียรติ แก้วหอม. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/11-2555-2559.html> (สืบค้นข้อมูล : 21 กรกฎาคม 2559).
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2542). สิ่งแวดล้อมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาคู่มือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. (2558). การจัดการเรียนการสอน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.surinarea1.go.th> (สืบค้นข้อมูล : 15 มีนาคม 2559).
- สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์ส่วนประเมินผล. (2558). แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.prd.go.th> (สืบค้นข้อมูล : 15 กันยายน 2559).
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2558). รายชื่อนักศึกษาลงทะเบียน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://academic.cmru.ac.th> (สืบค้นข้อมูล : 15 ตุลาคม 2559).

- Freedom Life. (2008). *ทฤษฎีการศึกษา*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://witthawas.multiply.com/journal/item/6> (สืบค้นข้อมูล : 15 มีนาคม 2559).
- OPINION GROUP. (2545). *คู่มือ-ข้อสอบ นิเทศศาสตร์ปริญญาโท*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.

Bibliography

- Chaleamkiet Kaewhom. (2012). *The Eleventh National Economic and Social Development Plan (2012-2016)*. Retrieved July 21, 2016, from <http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/11-2555-2559.html>. (In Thai).
- Freedom Life. (2008). *Educational Theory*. Retrieved 15 March, 2016, from <http://witthawas.multiply.com/journal/item/6>. (In Thai).
- National Policy and Planning Development Office. (2015). *Concepts Related to Public Relations and Journalism*. Retrieved 15 September, 2016, from <http://www.prd.go.th>. (In Thai).
- Office of Academic Support and Registration Chiang Mai Rajabhat University. (2015). *List of Registered Students*. Retrieved 15 October, 2016, from <http://academic.cmru.ac.th>. (In Thai).
- OPINION GROUP. (2002). *Master of Communication Arts Guidebook*. 4th edition. Bangkok: Sky Book. (In Thai).
- Sangad Utranan. (1989). *Fundamentals and Principles of Curriculum Development*. Bangkok: Mitrtsiam. (In Thai).

- Surin Primary Education Service Office Area 1. (2015). *The Teaching and Learning*. Retrieved March 15, 2016, from <http://www.surinarea1.go.th>. (In Thai).
- Vinai Veeravatnanond. (1999). *Environmental Education (Revised edition)*. Bangkok: Odeon store. (In Thai).
- Wichai Wongyai. (1994). *The Curriculum Development and Teaching Practice*. Bangkok: Suweeriyasan. (In Thai).